

Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 25. maj 2010

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt forskellige andre love

(Vurdering af uddannelsesparathed, pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v., afbureaukratisering m.v.)

[af undervisningsministeren (Tina Nedergaard)]

1. Ændringsforslag

Undervisningsministeren har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 26. marts 2010 og var til 1. behandling den 22. april 2010. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Uddannelsesudvalget.

Udvalget ønsker lovforslaget henvist til fornyet udvalgsbehandling efter 2. behandling.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og undervisningsministeren sendte den 26. februar 2010 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 153. Den 26. marts 2010 sendte undervisningsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

DA, LO og Danske Erhvervsskoler – Lederne,
Danmarks Vejlederforening,
Forstander Jes Imer, Kongeådalens Efterskole, Lintrup,
Mette-Lene Kempf Holm, Klampenborg,
Hanne Pontoppidan, formand for Uddannelsesforbundet og
Undervisere på Diplomuddannelsen i Uddannelses- og Erhvervsvejledning (DUE)

Undervisningsministeren har overfor udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Deputationer

Endvidere har følgende mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget:
FUETS, Foreningen af Uddannelses- og Erhvervsvejledere på Tekniske Skoler, Studievejleder-

---

foreningen for Gymnasiet og HF, Handelsskolernes Forening af Studievejledere og VUC vejledere under Uddannelsesforbundet, Gymnasieskolernes Lærerforening og Uddannelsesforbundet

Spørgsmål

Udvalget har stillet 34 spørgsmål til undervisningsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

13 af udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre støtter som forligspartnere i Ungepakke II lovforslaget, der sikrer en række fremskridt for at fastholde de unge i et uddannelsesforløb med henblik på at gennemføre en ungdomsuddannelse (se svar på spørgsmål 4).

Der sker et samlet investeringsløft til forskellige vejledningsinitiativer. Der indføres en ny mulighed for et kompetenceforløb for unge, der ikke har mulighed for at kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse. Det er et initiativ, som indeholder elementer tæt på den nye fleksuddannelse, som Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre sammen med SF og Enhedslisten har foreslået i indeværende folketingsår (beslutningsforslag nr. B 116). En række velfungerende initiativer på erhvervsuddannelserne som f.eks. grundforløbspakker og anvendelse af mentorer fortsættes.

Samtidig er regeringen og Dansk Folkepartis forslag om at straffe forældre ved at kunne fjerne deres børnecheck, hvis deres børn mellem 15 og 17 år ikke er i arbejde eller uddannelse, fjernet fra dette lovforslag. Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti beklager, at regeringen og Dansk Folkeparti gennemfører forslaget selv, da straf af forældrene ikke vil få en gruppe af unge med typisk både massive faglige og sociale problemer i gang med uddannelse eller arbejde. Det viser erfaringerne fra regeringens og Dansk Folkepartis forslag om økonomisk straf af forældre, hvis de ikke sender deres børn i skole m.v.

På baggrund af høringssvarene inden lovforslaget blev fremsat er gennemført flere præciseringer i lovbemærkningerne, hvor Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre vil fremhæve:

- at selvom intro-kurser i 8. klasse til ungdomsuddannelserne gøres frivillige, så er målet stadig, at langt de fleste elever deltager i et introkursus. Deltagelse dækkes også fortsat via taxametre, så der fortsat er en positiv motivation til at anvende intro-kurser. Deltagelse i introkurserne følges løbende frem til den endelige evaluering af Ungepakke II ultimo 2012.

Der er dog i lovforslaget flere forslag, som har vakt bekymring blandt de faggrupper, som arbejder med de unge til hverdag. Igennem udvalgsarbejdet har Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre fået en række svar fra undervisningsministeren (optrykt som bilag til betænkningen), der bl.a. præciserer følgende:

- uddannelseskravet fastholdes til vejledere på uddannelserne, og der udstedes en ny bekendtgørelse, der præciserer dette, når vejledningen ændres fra gennemførelsesvejledning til fastgørelsesvejledning (se svar på spørgsmål 31 og 34)

Der har været rejst bred kritik af forslaget om, at uddannelsesparathed skal vurderes generelt og ikke konkret for den helt særlige målgruppe af unge, der ikke kan gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse direkte (ca. 10 pct. af de unge). Ministeren har i svar på spørgsmål 32 bekræftet, at

alle initiativer i lovforslaget, herunder erfaringerne med vurdering af uddannelsesparathed generelt i stedet for konkret, skal evalueres løbende og samlet ultimo 2012.

Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre vil som forligspartnere følge evalueringerne tæt, så der kan gennemføres eventuelle ændringer på baggrund af den samlede evaluering i 2012.

Socialistisk Folkeparti støtter lovforslaget, da det indeholder en række elementer, som SF længe har efterlyst. For det første indføres vurdering af uddannelsesparathed. Det har SF længe efterspurg, for mange unge har brug for mere håndfast vejledning, end der gives i dag. For det andet kommer nu en forpligtelse for kommunerne til at skulle levere uddannelsestilbud, også til de unge der ikke lige kan starte på en ordinær ungdomsuddannelse. Det foreslog SF også i partiets finanslovsudspil. Hertil kommer en række positive tiltag som øget samarbejde mellem kommunerne og ungdomsuddannelsesinstitutionerne og en sikring af, at Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU-centrene) skal følge den unge helt tæt i overgangen fra folkeskole til ungdomsuddannelse.

Socialistisk Folkeparti vil dog understrege, at SF ikke er tilhængere af de forringelser af gennemførelsesvejledningen, som ligger i lovforslaget. Når SF stemmer for det samlede lovforslag, er det efter en samlet vurdering af elementerne i lovforslaget. Men SF støtter ikke forringelserne af vejledningen og vil fortsætte arbejdet for professionalisering af vejledningen. Det bliver med lovforslaget foreslået, at vejledningen på ungdomsuddannelserne, gennemførelsesvejledningen, skal erstattes af en mere udefineret fastholdelsesindsats. Dermed kan en professionel vejleder også erstattes af psykologer eller af socialrådgivere eller af en helt tredje faggruppe (jf. svar på spørgsmål 25). Det risikerer at have uensigtsmæssige konsekvenser, for selv om psykologer kan være rigtig gode at have tilknyttet en uddannelsesinstitution, så kan de ikke bare erstatte vejledere, der har en anden faglighed. Dermed lægger lovændringen op til et problematisk fokusskifte på vejledningsområdet. I mange år har man arbejdet for en målsætning om, at vejledningsindsatsen skulle professionaliseres. Nu går man i den anden grøft og slækker på kravene. Det betyder, at eleven på skolen kan få psykologhjælp, men hvis man skal have vejledning, så kan man risikere at skulle til UU-centeret eller til studievalgcenteret (jf. svar på spørgsmål 27). Det er SF uenig i.

Et *mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Lovforslaget rummer mange gode tiltag, men indeholder også forringelser, der gør, at Enhedslisten ikke kan stemme for.

Den studienære gennemførelsesvejledning har stor betydning for at hjælpe elever igennem en ungdomsuddannelse. Enhedslisten beklager derfor, at man skriver gennemførelsesvejledningen fuldstændig ud af love og bekendtgørelser, så der ikke længere vil være noget krav om, at uddannelsesinstitutionerne skal udbyde vejledning, eller krav til vejlederens kompetence eller uddannelse.

Enhedslisten mener yderligere, at det er problematisk, at man vil tvinge unge i uddannelse eller job ved at fratage dem deres ungeydelse og vil til at bruge uddannelsesplanen som grundlag for sådan en sanktion.

Enhedslisten mener, at forslag om øgede sanktioner over for de svageste unge vil virke mod hensigten. Det vil blot være med til yderligere at forringe forholdene for unge med problemer. Enhedslisten ønsker ikke, at man skal til bruge uddannelsesplanerne til at kontrollere de unge og fratage deres familier offentlige ydelser.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurinn og Sambandsflokkurinn var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

Til § 1

1) Efter nr. 22 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 15 b ændres », 6, 9 og § 10, stk. 1 og 2« til: » og 6, § 9 stk. 1, og § 10, stk. 1«.

[Konsekvensændring som følge af § 1, nr. 15 og 16]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Ændringsforslaget er en konsekvens af lovforslagets ændringer i de nugældende §§ 9 og 10, hvor der henholdsvis er tilføjet og fjernet et stykke.

Per Bisgaard (V) Britta Schall Holberg (V) Ulla Tørnæs (V)

Anne-Mette Winther Christiansen (V) nfmd. Troels Christensen (V) Marlene Harpsøe (DF) fmd.

Hans Kristian Skibby (DF) Rasmus Jarlov (KF) Villum Christensen (LA) Christine Antorini (S)

Yildiz Akdogan (S) Kim Mortensen (S) Kirsten Brosbøl (S) Pernille Vigsø Bagge (SF)

Nanna Westerby (SF) Marianne Jelved (RV) Johanne Schmidt-Nielsen (EL)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	3
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Oversigt over bilag vedrørende L 194

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra undervisningsministeren
2	Høringssvar fra undervisere på Diplomuddannelsen i Uddannelses- og Erhvervsvejledning (DUE)
3	Henvendelse af 26/3-10 fra Mette-Lene Kempf Holm, Klampenborg
4	Henvendelse af 20/4-10 fra Danmarks Vejlederforening
5	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af forslaget
6	Henvendelse af 22/4-10 fra DA, LO og Danske Erhvervsskoler – Lederne
7	Henvendelse af 19/3-10 fra DA, LO og Danske Erhvervsskoler - Lederne
8	Talepapir fra Gymnasieskolernes Lærerforening modtaget i forbindelse med deres foretræde for udvalget 27/4-10
9	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
10	Henvendelse af 4/5-10 fra forstander Jes Imer Kongeådalens Efterskole, Lintrup
11	Henvendelse af 9/5-10 fra Hanne Pontoppidan, formand for Uddannelsesforbundet
12	1. udkast til betænkning
13	Ændringsforslag fra undervisningsministeren
14	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 194

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om kommentar til henvendelsen af 26/3-10 fra Mette-Lene Kempf Holm, Klampenborg, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om kommentarer til høringssvar fra undervisere på Diplomuddannelsen i Uddannelses- og Erhvervsvejledning (DUE), til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om kommentar til henvendelsen af 20/4-10 fra Danmarks Vejlederforening, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm., om ministeren vil tilsende udvalget et notat, som opregner de initiativer, som indgår i Ungepakke II, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om, hvor ministeren mener, der i dag sker overlappende vejledning, som kan fjernes, uden at det forringer vejledningsindsatsen for de unge, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om, at der fortsat vil være krav om, at vejlederne skal gennem-

-
- føre tre obligatoriske moduler samt et relevant valgmodul på PD i uddannelses- og erhvervsvejledning for at kunne udføre vejledning på institutionerne, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 7 Spm., om VUC fortsat skal tilbyde vejledning til studerende over 25 år, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 8 Spm. om kommentar til notat af 14/4-10 fra DA, LO og Danske Erhvervsskoler - Lederne om vurderingen af uddannelsesparathed, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 9 Spm. om kommentar til høringssvar fra Rådet for de Gymnasiale Uddannelser, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 10 Spm. om, hvilke uddannelseskra v ministeren mener der skal stilles til personer, der fremover skal varetage vejledningsopgaver i forbindelse med at fastholde elever i uddannelse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 11 Spm. om ministeren vil sikre, at vejledning på skolerne varetages af kvalificerede vejledere, der opfylder gældende uddannelseskra v, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om ministeren vil medvirke til, at der vil blive udstedt en ny bekendtgørelse om fastholdelse, der præciserer de indholdsmæssige kra v til uddannelsesinstitutionernes arbejde med at fastholde elever i uddannelse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om kommentar til henvendelsen af 19/3-10 fra DA, LO og Danske Erhvervsskoler - Lederne, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om, hvordan ministeren vil sikre, at UU-vejledning i de kommende år systematisk gennemfører en vurdering af elevernes uddannelsesparathed, der kan indgå i en efterfølgende evaluering af loven, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om, hvordan ministeren vil sikre sig, at kommunerne tilbyder de ca. 10 pct. ikkeuddannelsesparate unge et uddannelsesstilbud, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om, hvordan ministeren vil sikre sig, at UU-vejledningen får kendskab til de forudsætninger, der er nødvendige for at gennemføre en erhvervsuddannelse eller en gymnasieuddannelse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm. om de nærmere regler om vurderingen af elevens uddannelsesparathed, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm. om ministeren vil anvende sin bemyndigelse til at understøtte, at UU-vejledningen anvender vejledninger, som uddannelsesinstitutioner eller relevante faglige udvalg inden for visse erhvervsuddannelser lader fremstille til brug for UU-vejledning, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm. om, hvordan vil ministeren sikre sig, at vurderingen af uddannelsesparatheden i UU-vejledningen bliver ensartet på landsplan, så de unge ikke forskelsbehandles afhængig af bopælskommune, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå

-
- 20 Spm. om kommentar til talepapiret fra Gymnasieskolernes Lærerforening modtaget i forbindelse med deres foretræde for udvalget 27/4-10, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm., om skoler i dag anvender vejledere, psykologer og andre faggrupper til at arbejde for, at eleverne gennemfører deres uddannelse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 22 Spm. om forskellen mellem den vejledning, der ydes på skolerne i dag, og det fastholdelsesarbejde, skolerne skal yde fremover, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm., om skolerne i fremtiden kan anvende vejledere i fastholdelsesarbejdet, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 24 Spm. om brud med uddannelseskrauet til vejledere, som blev indført ved lov i 2008, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 25 Spm. om nye faggrupper i fastholdelsesarbejdet skal have samme uddannelsesmæssige kompetencer som findes i vejlederuddannelse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 26 Spm. om nye faggrupper i fastholdelsesarbejdet skal have vejledningsmæssig uddannelse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 27 Spm., om alle institutioner fortsat skal have tilbud om gennemførelsesvejledning af en vejleder, der er uddannet inden for vejledningsfeltet, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 28 Spm., om VUC fortsat skal tilbyde vejledning til studerende over 25 år, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 29 Spm. om kommentar til henvendelsen af 4/5-10 fra forstander Jes Imer, Kongeådalens Efterskole, Lintrup, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 30 Spm. om kommentar til henvendelsen af 9/5-10 fra Hanne Pontoppidan, Uddannelsesforbundet, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 31 Spm. om uddannelseskraevne til de faggrupper, der ikke har andre fagligheder, men som fungerer som vejledere, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 32 Spm., om VUC fortsat skal tilbyde kursister over 25 år vejledning i forbindelse med deres gennemførelse af et givent uddannelsesforløb på VUC, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 33 Spm. om ministeren kan bekræfte, at alle initiativer i L 194, herunder erfaringerne med vurdering af uddannelsesparathed generelt i stedet for konkret, skal evalueres løbende og samlet ultimo 2012, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 34 Spm. om gennemførelsesvejledningen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå

Nogle af udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og ministerens svar herpå

Svar på spm. 3-5, 7, 9, 10, 14, 15, 22 og 31-34 er optrykt efter ønske fra V, S, DF, KF og RV

Spørgsmål 3:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 20/4-10 fra Danmarks Vejlederforening, jf. L 194 - bilag 4.

Svar:

Det fremgår blandt andet af henvendelsen fra Danmarks Vejlederforening, at hvis vurderingen af uddannelsesparathed skal have nogen effekt, så skal de unge vurderes specifikt til den uddannelse (hovedforløb), de søger ind på. Danmarks Vejlederforening tilkendegiver endvidere, at det er den laveste fællesnævner, der tæller, hvis vurderingen skal gælde alle erhvervsuddannelser.

Jeg er ikke enig med Danmarks Vejlederforening i deres opfattelse af, hvordan regeringens forslag om uddannelsesparathed skal virke. Tvært imod vil forslaget fra Danmarks Vejlederforening om, at vurderingen af uddannelsesparathed skal foretages til hovedforløbet på erhvervsuddannelserne, indebære en række utilsigtede virkninger, hvoraf de vigtigste er:

- Hensigten med regeringens forslag om uddannelsesparathed har aldrig været, at nogle unge skal forhindres i at få en erhvervsuddannelse. Uddannelsesparathedsvurderingen skal ikke være en adgangsbegrænsning til erhvervsuddannelserne – det skal være en hjælp til den unge. Derfor ændres der med forslaget ikke på, hvem der kan blive optaget på en erhvervsuddannelse. Forslaget sikrer derimod, at de udsatte unge får hjælp og støtte, indtil den unge er parat til at påbegynde uddannelsen. Den unge får derfor sin optagelse udsat. Uddannelsesparathedsvurderingen skal ses som et præventivt redskab til at forhindre frafald og dermed undgå et nederlag for den unge.
- Vurderingerne vil komme til at virke som en optagelsesprøve til de enkelte hovedforløb. Konsekvensen kan derved blive, at de mest udsatte unge vil kunne komme til at løbe spidsrod mellem 107 forskellige uddannelser.
- En uddannelsesparathedsvurdering til de enkelte hovedforløb vil medføre en rangordning af erhvervsuddannelserne, da nogle elever vil kunne vurderes parate til visse uddannelser, men ikke til andre.
- En elev vil allerede ved ansøgningen om optagelse på en erhvervsuddannelse, f.eks. efter 9. klasse, skulle træffe beslutning om, hvilken af de 107 erhvervsuddannelser eleven ønsker at fuldende. Den unge vil dermed blive låst fast på et uddannelsesvalg meget tidligere i forløbet end i dag med derpå følgende øget risiko for frafald, udskydelse eller ligefrem fravalg af ungdomsuddannelse, for elever som er usikre på dette valg.
- Vurdering af uddannelsesparathed til de enkelte indgange vil reelt betyde, at grundforløbet og opdelingen af uddannelser i indgange mister en væsentlig del af deres funktion. Grundforløbet har bl.a. til hensigt at give eleverne mulighed for at kende flere uddannelser, herunder praktikpladsmulighederne, før eleven træffer beslutning om valg af hovedforløb. Opdelingen i indgange er desuden et helt afgørende princip for uddannelsesgarantien. Forslaget vil således være i modstrid med uddannelsesgarantien og kravet til eleverne om at være fagligt mobile på tværs af uddannelserne i en indgang.
- Specifikke uddannelsesparathedsvurderinger i forhold til de enkelte uddannelsers hovedforløb vil kunne medføre, at kommunerne i deres tilbud om opkvalificering af de unge vil skulle inddrage faglig kvalificering, hvilket vil ændre den gældende opgavefordeling, og medføre unød-

vendige statslige og kommunale merudgifter til alternative afklarende tilbud for de unge inden deres valg af ungdomsuddannelse.

- Skolepraktik er kun muligt for elever, der fra grundforløbets begyndelse har valgt mindst tre uddannelsesønsker i deres uddannelsesplan. Vurdering af uddannelsesparathed til de enkelte hovedforløb vil i givet fald betyde, at der skal foretages en uddannelsesparathedsvurdering af disse mindst tre uddannelser - og altså ikke kun en enkelt vurdering.

Jeg medgiver, at der er forskel på at vælge mellem de mange forskellige erhvervsuddannelser, og at der er stor forskel på, hvad der skal til for at gennemføre de enkelte hovedforløb. Derfor er det vigtigt at slå fast, at den mere indgående dialog med den unge om den unges ønsker og muligheder bliver taget op i den vejledning, der ligger forud for afgivelsen af uddannelsesønsket. Vejledningen skal tage udgangspunkt i den unges ønsker og forudsætninger, og vejledningen har i forvejen som mål, at den unge foretager et realistisk uddannelsesvalg.

Hertil kommer, at vejledningen vil blive fortsat i forbindelse med, at eleven af erhvervsskolen bliver kompetencevurderet inden for de første to uger af grundforløbet bl.a. med henblik på at udarbejde en plan for elevens videre uddannelse, der tager højde for elevens kompetencer og individuelle behov. Kompetencevurderingen indgår i grundlaget for den unges endelige uddannelsesvalg.

Det er endvidere vigtigt at understrege, at initiativet med uddannelsesparathed ikke ændrer ved uddannelsesinstitutionernes efterfølgende ansvar for fortsat fastholdelse og vejledning af eleven efter uddannelsesparathedsvurderingen og påbegyndelse af uddannelsen. Derfor indeholder reglerne om, hvordan elever modtages til en erhvervsuddannelse også meget detaljerede krav til skolen om, hvad skolen skal foretage for at afklare den nye elevs ønsker, forudsætninger og muligheder, herunder at skolen skal udfordre eleven i dennes uddannelsesvalg ved bl.a. at vejlede om de krav, der stilles i uddannelserne, så eleverne kan foretage realistiske valg.

Danmarks Vejlederforening anfører endvidere, at reguleringen af gennemførelsesvejledningen på 35 mio. kr., vil svække ungdomsuddannelsesinstitutionernes samarbejde med kommunerne.

Til dette har jeg at bemærke, at det lovforslag, som delvis udmønter forliget om Ungepakke II indeholder mange enkelte dele, men som er udformet, så de spiller sammen og fremstår som en helhed, og hvortil der tilføres mere end ½ milliard kr. over de næste 3 år. De 35 mio. kr. tages fra overlappende opgaver, og pengene medgår til at finansiere nogle af de mange nye initiativer, der er i lovforslaget med henblik på at fastholde de unge i uddannelse.

Det skal afslutningsvis bemærkes, at UU-lederforsamlingen har sendt et brev til Uddannelsesudvalget d. 5. maj 2010, hvori de støtter regeringens forslag om at uddannelsesparathedsvurdere til enten en gymnasial eller en erhvervsrettet ungdomsuddannelse.

Spørgsmål 4:

Ministeren bedes tilsende udvalget et notat, som opregner de initiativer, som indgår i Ungepakke II, og som samlet set vil indebære en styrkelse af uddannelses- og erhvervsvejledningen.

Svar:

Som besvarelse af spørgsmål 4 vedlægges bilag 1, der i kort form opregner, hvorfor Ungepakke II er en styrkelse af uddannelses- og erhvervsvejledningen.

Ungepakke II indebærer en styrkelse af uddannelses- og erhvervsvejledningen

1. Baggrund

Regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre indgik den 5. november 2009 finanslovsaftalen Aftale om flere unge i uddannelse og job, hvoraf fremgår en række initiativer, som skal bringe flere unge i uddannelse og job.

Erfaringen viser, at langt de fleste unge klarer selv at komme godt igennem uddannelsessystemet og videre ud på arbejdsmarkedet. Men der er en gruppe af unge, som ikke selv formår at komme i gang med uddannelse eller job. Særligt unge, der ikke kommer i gang umiddelbart efter grundskolen, har sværere ved senere i livet at få sikkert fodfæste. I en situation med stigende ledighed, skal der rettes særlig opmærksomhed på, at de unge ikke tabes på gulvet. Hvis en stor gruppe af unge bliver ramt af ledighed under den nuværende økonomiske krise, er der grund til at frygte, at det bliver svært at indhente det tabte, når tiderne igen bliver bedre. På den baggrund er aftalepartierne enige om en række initiativer, der skal styrke indsatsen, så flere unge kommer i job og uddannelse og på længere sigt resulterer i en bedre uddannet arbejdsstyrke.

Initiativerne bør ses samlet, da de for en stor dels vedkommende indbyrdes forudsætter hinanden. Der er forsøgt at skabe balance i initiativerne, således at institutionerne på den ene side får tilført opgaver og på den anden side aflastes for opgaver. Der vil således i stort omfang være tale om en omlægning af arbejdsopgaverne, således at der fremover ville skulle fokuseres på de unge, der er i risiko for ikke at gennemføre en ungdomsuddannelse, herunder specifikt de 15-17-årige og overgangen fra grundskole/10. klasse til ungdomsuddannelse.

Samtidig fjernes en række forpligtelser og vejledningsindsatsen afbureaukratiseres. Vejledningsinstitutionerne aflastes endvidere bl.a. i forhold til unge, der fremover vil betjene sig af e-vejledning. Endelig vil der blive etableret en ny ungedatabase, der stilles til rådighed af staten, således at der fremover kan trækkes en række oplysninger, som lægges til grund for den enkelte vejledning og sagsbehandling.

Nedenfor er opregnet en række initiativer, som indgår i Ungepakke II, og som samlet set vil indebære en styrkelse af uddannelses- og erhvervsvejledningen:

- Der spændes et sikkerhedsnet ud under de unge, der forlader 9. eller 10. klasse. Ingen får lov til at gå ud til ingenting.
- De unge får vurderet deres uddannelsesparathed forud for optagelse på en ungdomsuddannelse. Hermed tydeliggøres kommunernes ansvar for, at den unge har tilstrækkelige forudsætninger, når den unge skal påbegynde en ungdomsuddannelse.
- Vejledningen fokuseres mod den unges overgang fra grundskolen til en ungdomsuddannelse – hvor de unge for alvor er i risikozonen - med henblik på at fastholde den unge i sit uddannelsesforløb. Der er i dag et betydeligt frafald i perioden fra den 15. marts, hvor den unge vælger uddannelse og til nogle måneder efter, hvor den unge gerne skulle være forankret i en ungdomsuddannelse.
- De unge 15-17-årige får pligt til at være i uddannelses, beskæftigelse eller anden aktivitet, der leder frem til, at den unge på længere sigt gennemfører en ungdomsuddannelse. De unge 15-17-årige får ret til at få et tilbud f.eks. i form af et afklarende forløb, hvis den unge ikke allerede er i gang. Kommunerne forpligtes således overfor den unge til at stille relevante tilbud til rådighed.
- Det vurderes, at det er for tidligt generelt at kræve, at vejledning skal starte i 6. klasse. Herved frigøres ressourcer til indsatsen over for de 15-17-årige, som har et større behov for vejledning.
- Der sker en generel afbureaukratisering af vejledningen, så de enkelte vejledningsinstitutioner får et større råderum for at tilrettelægge en indsats, der imødekommer det aktuelle behov for vejledning.

- Samtidig med at vejledningen afbureaukratiseres vil institutionerne blive målt på deres evne til at skabe resultater. Resultatmålingen vil blive genereret med afsæt i administrative data, som i forvejen er nødvendige for at varetage institutionens opgaveløsning.
- Der etableres e-vejledning, hvor ressourcestærke unge og forældrene kan skaffe sig oplysninger og få vejledning. E-vejledningen vil betjene sig af kommunikationsplatforme, som mange unge og voksne allerede er fortrolige med, fx on-line-chat, telefon, e-mail mv. Det vil indebære at tilgængeligheden til vejledning vil blive styrket væsentligt.
- Der frigøres ressourcer til face-to-face-vejledning. I dag anvender vejlederne ca. halvdelen af deres arbejdstid på egentlig vejledning. En væsentlig årsag hertil er, at der anvendes betydelige ressourcer til administrativt arbejde, herunder at følge de unge. Udsatte unge har ofte kontakt til en række institutioner og myndigheder, bl.a. UU, uddannelsesstedet og forskellige kommunale forvaltninger. For at optimere støtten til unge er det vigtigt, at der kan etableres et overblik over de unges uddannelsesmæssige og beskæftigelsesmæssige situation. Med ungepakken etableres en database, der kan understøtte dette.
- Gennemførelsesvejledning som begreb afskaffes og erstattes af uddannelsesinstitutionernes pligt til at fastholde unge i uddannelse. Det bidrager til at undgå overlap i vejledningen og institutionerne stilles friere i valg af metoder og indsats, der skal til for at fastholde de unge i uddannelse.
- Midlerne til fastholdelsesindsatsen fordeles efter socio-økonomiske parametre, således at institutioner, der på grund af elevsammensætningen har en vanskeligere fastholdelsesopgave får tildelt flere ressourcer end institutioner, der har en elevsammensætning, der ikke er tilsvarende vanskelig at fastholde i uddannelse.

Spørgsmål 5:

Hvor mener ministeren, der i dag sker overlappende vejledning, som kan fjernes, uden at det forringer vejledningsindsatsen for de unge?

Svar:

Det er særligt relevant at tale om overlappende vejledning i forhold til erhvervsskoler, almene gymnasier og VUC. Når det især er relevant i denne forbindelse, skyldes det, at der er tydelige definerede vejledningsordninger - Ungdommens Uddannelsesvejledning og Studievalg - i henholdsvis overgangen til og fra uddannelserne.

Rambøll Management Consulting har i en spørgeskemaundersøgelse spurgt til, hvilke opgaver gennemførelsesvejlederne på en lang række uddannelsesinstitutioner udfører. Det er således institutionerne selv, der har svaret på, i hvilken udstrækning de løser opgaver, som de ikke skal løse.

Uddannelsesinstitutionernes vurdering af opgavesammensætningen i pct.

	UU's opgaver	Studievalgs opgaver	Institutionens egne opgaver
Erhvervsskoler	10	5	85
Almene gymnasier	8	8	84
VUC	6	9	85

Konkret vurderer uddannelsesinstitutionerne, at de benytter gennemsnitligt omkring 85 pct. af deres tid på opgaver inden for eget ansvarsområde, mens resten af tiden benyttes på opgaver, der udelukkende er UU's ansvar, og som UU ikke betaler for, eller på opgaver, der udelukkende er Studievalgs ansvar, og som Studievalg ikke betaler for.

Med tydeliggørelse af at institutionerne har pligt til at udarbejde en strategi for fastholdelse, understreges det samtidig, at institutionerne ikke skal vejlede om valg af deres egne uddannelser, fordi det er Ungdommens Uddannelsesvejledning, der skal vejlede unge under 25 år om valg af ungdomsuddannelser, og at der ikke skal vejledes om valg af videregående uddannelse, fordi det er Studievalgs opgave.

Spørgsmål 7:

Kan ministeren bekræfte, at VUC fortsat skal tilbyde vejledning til studerende over 25 år?

Svar:

Det er fastsat i § 20 i bekendtgørelse om hf-uddannelsen tilrettelagt som enkeltfagsundervisning for voksne (hf-enkeltfagsbekendtgørelsen) for hf enkeltfag og i § 30 i bekendtgørelse om almen voksenuddannelse (avu-bekendtgørelsen) for almen voksenuddannelse, at kurset skal sikre, at ansøgere i forbindelse med optagelsessamtalen tilbydes vejledning.

Disse bestemmelser ændres ikke som følge af nærværende lovforslag.

Når der i lovforslagets § 7, nr. 1, henvises til unge under 25 år, skyldes det, at der henvises til samarbejdet med Ungdommens Uddannelsesvejledning, som alene har opgaver for unge under 25 år.

Spørgsmål 9:

Rådet for de Gymnasiale Uddannelser foreslår i sit høringssvar en ændring af § 4, punkt 4, og § 5, punkt 4, til følgende ordlyd: »For at fastholde eleverne i uddannelse yder skolen eleverne vejledning og stiller kontaktpersoner til rådighed for eleverne samt formidler social, personlig eller psykologisk rådgivning til elever, der har behov herfor. Undervisningsministeren kan efter indstilling fra Rådet for de Gymnasiale Uddannelser fastsætte nærmere regler herom.«

Ministerens bedes kommentere forslaget.

Svar:

Hensigten med forslaget om at erstatte gennemførelsesvejledningen med en institutionsforpligtigelse til at fastholde elever og studerende i uddannelse er at give institutionerne større råderum i opgaveløsningen. Institutionerne bevarer med forslaget deres ansvar for at understøtte elever og studerende i at gennemføre deres uddannelse, men stilles friere i deres valg af metoder. Dermed bliver det muligt for den enkelte institution i højere grad at tilpasse indsats og ressourcer til vilkårene på den enkelte skole, således at der fremover også kan anvendes socialrådgivere, psykologer, socialpædagoger og mentorer, der ikke allerede er tilknyttet institutionen.

I skolernes fastholdelsesarbejde kan det indgå at give eleverne gennemførelsesvejledning og stille kontaktpersoner til rådighed for eleverne samt formidle social, personlig eller psykologisk rådgivning til elever, der har behov herfor. Det er jeg også overbevist om, at skolerne vil gøre i den udstrækning, at det er hensigtsmæssigt for skolernes opgaveløsning. Jeg mener derfor, at forslaget fra Rådet for de Gymnasiale Uddannelser rummer en overflødig og uhensigtsmæssig detaljeregulering.

Spørgsmål 10:

Ministerens har ved flere lejligheder sagt, at hensigten med lovforslaget ikke er at fremme brugen af uddannet personale. Hvilke uddannelseskrafter mener ministeren, der skal stilles til personer, der fremover skal varetage vejledningsopgaver i forbindelse med at fastholde elever i uddannelse?

Svar:

I den udstrækning, der anvendes gennemførelsesvejledning i fastholdelsesarbejdet, vil det være forudsat, at vejlederne lever op til samme uddannelseskraft, som der i dag stilles til gennemførelsesvejledere.

Jeg henviser i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål 6.

Spørgsmål 14:

Det fremgår af lovforslaget, at Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) har kompetencen til at afgøre, om elever, der forlader 9. klasse eller 10. klasse, har de faglige, personlige og sociale forudsætninger, der er nødvendige for at gennemføre en ungdomsuddannelse. Hvordan vil ministeren sikre sig, at Ungdommens Uddannelsesvejledning i de kommende år systematisk gennemfører en vurdering af elevernes uddannelsesparathed, der kan indgå i en efterfølgende evaluering af loven?

Svar:

Vurderingen af uddannelsesparathed vil blive understøttet administrativt af Optagelse.dk, således at alle elever, der efter 9. eller 10. klasse søger optagelse på en ungdomsuddannelse, vil blive uddannelsesparathedsvurderet. De faser, der indgår i uddannelsesparathedsvurderingen, vil være indeholdt i systemet på en sådan måde, at dokumenter ikke skal sendes fysisk fra den ene institution til den anden. Optagelse.dk vil således understøtte, at vurderingen af uddannelsesparathed foregår efter samme systematik over hele landet.

Den evaluering af initiativerne i Ungepakke II, der iværksættes og gennemføres frem mod ultimo 2012, vil både belyse den administrative del, der understøttes af Optagelse.dk, og den kvalitative del, der varetages af skolerne, Ungdommens Uddannelsesvejledning og ungdomsuddannelsesinstitutionerne.

Spørgsmål 15:

Det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, at ca. 10 pct. af de unge forventes endnu ikke at være uddannelsesparate. De skal ikke indstilles som uddannelsesparate til f.eks. erhvervsuddannelserne, men har krav på af kommunen at få et relevant tilbud, der kan kvalificere vedkommende til en ungdomsuddannelse. Hvordan vil ministeren sikre sig, at kommunerne tilbyder disse ca. 10 pct. af de unge et uddannelsesstilbud?

Svar:

Det er helt centralt at fastslå, at de 10 pct. af en årgang unge, der refereres til i spørgsmålet, er et skøn fra ministeriets side. Der er således ikke tale om et måltal, der skal lægges til grund og være styrende for vurderingerne af uddannelsesparathed, hverken i den enkelte kommune eller på landsplan.

Der vil blive udstedt bekendtgørelser, hvor såvel arbejdet med vurderingen af uddannelsesparathed som kommunernes pligt til at give tilbud til de ikke uddannelsesparate præciseres.

Både implementeringen af vurderingen af uddannelsesparathed og tilvejebringelse af de kommunale tilbud vil blive fulgt tæt og indgå i den følgeevaluering af initiativerne i Ungepakke II, der iværksættes.

Spørgsmål 22:

Ministerens bedes redegøre for forskellen mellem den vejledning, der ydes på skolerne i dag, og det fastholdelsesarbejde, skolerne skal yde fremover.

Svar:

Vejledningen skal i dag bidrage til, at frafald fra og omvalg i uddannelserne begrænses mest muligt, og at den enkelte elev eller studerende fuldfører den valgte uddannelse med størst muligt fagligt og personligt udbytte. Nogle af uddannelsesinstitutionerne på Undervisningsministeriets område, herunder især de almene gymnasier har ikke den nødvendige fleksibilitet, når de skal prioritere, hvilke fastholdelsesredskaber de vil anvende, fordi ressourcerne til gennemførelsesvejledningen er bundet i de centrale arbejdstidsaftaler. Det er derfor ikke muligt at anvende ressourcen til specialistfunktioner inden for andre faggrupper.

Hensigten med forslaget er at give uddannelsesinstitutionerne mulighed for at fokusere fastholdelsesarbejdet på de elever, der er frafaldstruede og derfor kræver en særlig indsats, ligesom institutionerne kan anvende de personalekategorier, de finder mest hensigtsmæssigt.

Institutionerne bevarer således deres ansvar for at understøtte elever og studerende i at gennemføre deres uddannelse, men stilles friere i deres valg af metoder. Dermed bliver det muligt for den enkelte institution i højere grad at tilpasse indsats og ressourcer til vilkårene på den enkelte skole, således at der fremover også kan anvendes socialrådgivere, psykologer, socialpædagoger og mentorer.

De enkelte institutioner forpligtes til at udarbejde principper for procedurer ved omvalg og afbrydelse af uddannelse. De forpligtes endvidere til at samarbejde med UU og Studievalg om elever, der er i risiko for at falde fra uddannelsen.

For at institutionerne kan få det fulde udbytte af den frisættelse, der sker med lovændringerne, kræver det, at der også sker ændringer af de centrale arbejdstidsaftaler.

Spørgsmål 31:

Ministeren bedes besvare spørgsmål 6, idet der henvises til, at spørgsmålet går på, om der i forlængelse af L 194 ændres på uddannelseskravene til de, der i dag fungerer som vejledere. Spørgeren er helt med på, at der også kan bruges uddannede psykologer, socialrådgivere m.v., men spørgsmålet vedrører altså uddannelseskravene til de faggrupper, der ikke har andre fagligheder, men som fungerer som vejledere.

Svar:

I forlængelse af besvarelsen af spørgsmål 6 vil jeg gerne præcisere, at i den udstrækning, der ydes uddannelses- og erhvervsvejledning som en del af fastholdelsesarbejdet, forudsættes det, at vejledningen i givet fald varetages af personale, som kan honorere det vejledningsmæssige uddannelseskrav, der i dag stilles til gennemførelsesvejledere.

Spørgsmål 32:

Det fremgår af svar på spørgsmål 7, at VUC fortsat skal tilbyde kursister vejledning »i forbindelse med optagelsessamtalen«, jf. AVU-loven.

Det fremgår imidlertid ikke af svaret, om VUC fortsat skal tilbyde kursister over 25 år vejledning i forbindelse med deres gennemførelse af et givent uddannelsesforløb på VUC.

VUCs kursistgruppe er kortuddannede, der ofte har ganske betydelige vejledningsbehov gennem hele deres uddannelsesforløb. Der er tale om voksne, der ofte har dårlige erfaringer med uddannelse, og som ofte har afbrudt flere uddannelsesforløb, før de er begyndt på VUC.

Ministeren bedes derfor oplyse, om det er sådan, at VUC-kursister over 25 år på trods af bortfaldet af lov om gennemførelsesvejledning fortsat har ret til at modtage vejledning undervejs i deres uddannelsesforløb, når behovet herfor opstår.

Svar:

I forlængelse af besvarelsen af spørgsmål 7 vil jeg gerne præcisere, at nærværende lovforslag ændrer begrebet »gennemførelsesvejledning« til »fastholdelsesarbejde« og fastslår, at institutionen for at fastholde kursister i uddannelse skal yde bistand til de kursister, der har behov herfor. Reglen gælder for alle kursister, men skal for under 25-årige ske i samarbejde med Ungdommens Uddannelsesvejledning. Der henvises til lovforslagets § 7.

Spørgsmål 33:

Der har været rejst bred kritik af forslaget om, at uddannelsesparathed skal vurderes generelt og ikke konkret. I svar på spørgsmål 3 redegøres for ministerens vurdering af uhensigtsmæssigheden i en konkret vurdering af uddannelsesparatheden.

Kan ministeren bekræfte, at alle initativer i L 194, herunder erfaringerne med vurdering af uddannelsesparatheden generelt i stedet for konkret, skal evalueres løbende og samlet ultimo 2012?

Svar:

Jeg kan bekræfte, at alle væsentlige elementer i L 194 vil indgå i den planlagte evaluering, hvortil der jf. lovforslaget afsættes 5 mio. kr. Udviklingen, herunder erfaringerne med vurderingen af uddannelsesparatheden, vil blive fulgt løbende og indgå i den samlede evaluering ultimo 2012.

Spørgsmål 34:

Opfølgning på svar på spørgsmål 10 og 12:

Ved at ophæve lovkravet til institutionerne om, at de skal tilbyde gennemførelsesvejledning, bortfalder bekendtgørelsen om gennemførelsesvejledning, der uddyber lovens forpligtelse og præciserer, hvilke opgaver institutionerne skal levere for at opfylde kravet i loven om at skulle tilbyde gennemførelsesvejledning. I bekendtgørelsens kap. 5 er uddannelseskravet for gennemførelsesvejledere præciseret. Hvis der ikke udstedes en ny bekendtgørelse om fastholdelse, er der intet, der kan sikre et uddannelseskrav, da gennemførelsesbekendtgørelsen er bortfaldet med lovforslaget.

Af svaret på spørgsmål 10 fremgår, at gennemførelsesvejledning - som del af fastholdelsesarbejdet - fortsat skal varetages af uddannede vejledere efter gældende bestemmelser om uddannelseskrav til vejledere. Denne forpligtelse bør skrives ind i en ny bekendtgørelse om fastholdelse, der tillige uddyber de krav, institutionerne skal opfylde i henhold til lovens bestemmelser om fastholdelse. Af andre svar fremgår, at det ikke er hensigten af benytte uddannet personale i fastholdelsesarbejdet.

- a) Er ministeren indstillet på at udstede en bekendtgørelse med de præciseringer, der fremgår af bl.a. svaret på spørgsmål 10 om uddannelseskrav til vejledere, og som i øvrigt uddyber og præciserer bemærkningerne om, at der ikke skal anvendes uddannet personale i arbejdet med at fastholde elever i uddannelse?
- b) Såfremt ministeren ikke er indstillet på at udstede en ny bekendtgørelse, hvordan vil ministeren så sikre, at uddannelseskravet til vejledere fastholdes (ikke til andre faggrupper som psykologer m.v. men til vejlederne)?

Svar:

Jeg kan bekræfte, at ministeriet på grundlag af de i lovforslaget indarbejdede hjemler, er indstillet på at udstede en bekendtgørelse der vil indeholde en præcisering af, at i det omfang, der indgår vejledere i fastholdelsesarbejdet, skal disse opgaver varetages af personale, der kan honorere det vejlederuddannelseskraft, der i dag stilles til gennemførelsesvejledere.